

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Hét napra 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Ur Komlossy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A községi választójog

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága tegnapi ülésében állást foglalt az általános, titkos választójog alapján tervbe vett törvényhatósági reform ellen. Kimondta, hogy esatlakozik Abauj, Moson, Komárom és Beregvármegyék, valamint Kécskemét város törvényhatóságainak tiltakozó feliratához és arra kéri a nemzetgyűlést, hogy a törvényhatóságok reformját vegye le napirendjéről. Ez eddig érthető. Elvégre a megyei urak, akik a felterjesztést fogalmazták s akikkel elfogadtatták, a régi rendszer alapján kerültek a helyükre s nem lehet tőlük azt kívánni, hogy maguk vágják ki maguk alatt — a fát. Az az indoklás azonban, amellyel a fölratot kísérik, méltó a kritikára. Azt mondják a megyeházán, hogy azért aggnak a reform miatt, mert a magyar nép kulturátlan, képtelen sorsának intézésére és a tervezett jogkiterjesztés feltétlenül a nemrég súlyosan érzett demagógiára fog vezetni.

Ez ellen az indoklás ellen a magyar nép teljes erejével tiltakozik, tisztelt megyei urak és erélyesen visszautasítja azt!

Több, mint hat hosszú esztendeje tartó heroikus küzdelem, mártírhez illő hősi önfeláldozás és mérhetetlen szenvedés, nélkülözés áll a háta megett annak a magyar népnek, amelyet most kulturátlannak, politikailag éretlennek bélyegeztek a gyönyörű megyeházán. S ezt a tövisekkel teljes, keserves hat esztendőt Istenbe vetett hittel, civilizált kultúrnemzethez méltó hősiességgel és mindenképp álló, példátlan haza iránti szeretettel élte át a magyar nép és kiáltó igazságtalanság, csunya hálatlanság most így fizetni érte. Politikai érettségének pedig csak nemrég adta fényes tanujelét, amikor a világ legpéldásabb, legtisztább választásain olyanokat bizott meg képviselővel, akik legméltóbbak arra s akik olyan programot hirdettek, amely nemzeti és keresztyén alapon törekszik fölépíteni a rombadöntött országot. S bizonyosak vagyunk abban, hogy a törvényhatósági választások, éppen olyan tiszták s a nép akaratának, érző és lelki világának éppen olyan méltó megfelelői lesznek, mint a nemzetgyűlések voltak... Vagy talán éppen ettől félnek úgy a megyeházán? Talán éppen ezért tartják olyan jónak és nyuljhozámának a törvényhatósági választások mai rendjét?

Nyugodjanak meg a vármegyházán: a magyar nép a forradalmat sem akarta, a bolsevizmust sem óhajtotta, de azt igenis akarja, hogy sorsát önmaga intőzze úgy, ahogy azt legjobbnak, legmegfelelőbbnek találja. Csak nem ezt gondolják demagógiának a megyeházán?

Pénteken összeül a nemzetgyűlés

Orvosok a minisztereinkkel

Budapest, dec. 14. (Nemz. St. t. j.) Az utóbbi napokban több miniszteri lista került a közvélemény elé, amelyben Hegedűs Lóránt, mint pénzügyminiszter szerepelt. Teleki Pál dezignált minisztereink a pártkörben kijelentette, hogy a *kepportolt miniszteri lista nem töle ered* Mindössze annyit igaz, hogy Hegedűs Lórántot kérte föl pénzügyminiszternek. A képviselők teljes megnyugvással vették tudomásul Teleki kijelentését, s nagy reménnyel néznek Hegedűs pénzügyministersége elé, akinek szakképzettségére, nagy tudására az országnak szüksége van.

Budapest, dec. 14. (Nemz. St. tel. jel.) A parlament összehívását péntekre, december

17-ére tervezik, hogy még az új kormány bemutatkozása s a formások elintézése a kárácsonyi szünet előtt megtörténhessenek s a képviselők a vasuti forgalom korlátozása miatt még december 22-ike előtt hazatérhessenek

Budapest dec. 14. (Nemzeti St. tel. jel.) Az Orvosszövetség Barla-Szabó József nemzetgyűlési képviselő vezetésével küldöttségileg kereste fel Teleki Pál minisztereinköt, s arra kérte, hogy amennyiben a népegészségi s munkaügyi miniszterium megmarad, annak az élére ne politikus, hanem szakember kerüljön. A miniszter válaszában kijelentette, hogy a kérést megfontolás tárgyává teszi.

Öt cigányt halálra ítélték

A rabló-cigányok bünpörének folytatása

Tegnap számunkban beszámoltunk a rabló-cigányoknak a statáriális bíróság előtt lefolyt délelőtti tárgyalásáról, melynek folytatását délután 5 órára tűzte ki az elnök. A délután folyamán folytatták a tanúhallgatásokat. Elsőnek Nagy József nagylétai lakost hallgatták ki, akitől szintén sok holmit loptak el a cigányok közvetlenül a koresmai rablás után. Jurics Miklós és Poresin Ambrus esendőr-mesterek a nyomozás részleteiről beszélnek. Poresin őrmester fogta el a rabló-cigányokat. Épen cirkáló körútját végezte a magyar-román határ mentén, mikor meglátta a cigánykaravánt. A loptott holmi batyuba kötve a hátukon volt. Mikor öt meglátták, elkezdtek szaladni s közben a loptott holmit eldobálták. Hosszas üldözés után sikerült elfognia a cigányokat. Poresin őrmester vallomása közben derül ki, hogy a 15 éves Lakatos Gusztinak is van már felesége, egy husz éves cigányleány.

Poresin vallomása közben Lakatos Pintye István, aki a legszemtelenebbül tagadott, részben beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy ő hétfőn indult el Debrecenből, így a rablásban nem vett részt, de találkozott Nagylétán a társaival, akiknél már ott volt a rablott holmi. „Azért nem vallott eddig, mert nem akart alkalmatlankodni.” Majd kijelenti nagy büszkén, hogy ő mindig csak lovakat loptott és csak lovat fog lopni mindhalálig.

Lakatos-Pintye részbeni beismerő vallomása után Lakatos-Rézműves György, aki eddig ugyancsak tagadott, szintén beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy a két Ajtay biztatta őket a rablásra, mert mint nekik mondták, tudják, hogy a zsidónál sok pénz van. Ismeri a helyzetet is, mert már loptott onnan két csikót. S gondolta, hogy nem lesz otthon a koresmáros katoná fia sem. Az ajtót Ajtay József törte be s valószínű, hogy ő ütötte meg a koresmárosnét is. Ő csak a koresmahelyiségig hatolt, ahol egy eszmát loptott. Csupán a csendőrség előtt tudta meg, hogy Ajtayék pénzt is loptak.

— Kétszer loptott az — mondotta szemrehányóan, nagy derűtség között — először a zsidótól, aztán tőlünk!... Tagadja, hogy belettek volna kormozva, Előzőleg is több lopást követtek el. Szembesítik a két Ajtayval, akik azonban csak tagadnak, A többi cigányok arra vonatkozólag, hogy hát jelen volt-e Lakatos-Pintye a rablásnál, megerősítik Lakatos-Pintye utolsó vallomását, hogy csak később csatlakozott hozzájuk.

Ezután a nagylétai esküdteket hallgatják ki, akik jelen voltak a csendőrségen a cigányok kihallgatásánál. A cigányok mindent beismertek. A csendőrök nem bántalmazták a cigányokat.

Harstein Dezsőre a következő tanu. A Hatvan-után van a koresmajuk. Nem tudja biztosan, hogy pénteken, vagy vasárnap ittak-e nálla a cigányok kuzamosabb ideig. Lakatos-Pintye emlékezteti, hogy hétfőn volt ott:

— Tessék emlékezni, hogy sört ittam és kocsonyát rendeltem. Ki sem fizettem!

Mészáros Józsefnek jelentéktelen vallomása után Rosids-Horváth Sándort hallgatták ki. Szuronyos börtönőr vezető be. Le van tartóztatva. Allitóltag neki adta volt Ajtay a koresmából rabolt 14 ezer koronát. 7000 koronát találtak is nála. Rostás mindent tagad. Erősíti, hogy a pénzt egy tehén eladásából szerezte.

Dr Kertész Endre védő ezután a bizonyítás kiegészítését kéri, amivel az egyik Ajtay részleges alibijét akarná bebizonyítani. A bíróság a bizonyítás kiegészítését nem rendeli el.

Utána Boróthy Zoltán dr. kir. ügyész mondotta el vádbeszédét nagy figyelem közepette. Kimutatja, hogy a cigányok milyen dolgotalanok, renyhék, a társadalom állandó veszedelemei.

— A törvényszék előtt mindent tagadnak. A csendőrökre minden rosszat rákennek, de mikor a szemükbe kellene mondani, kisül, hogy hazudtak. A felnőt cigányokra halálbüntetést, a fiatakorukra a legsúlyosabb büntetést kéri. Ezután sorban a védőügyvédek, Kertész Endre K.-szentmiklósi Nagy Zoltán és Acél Jenő dr.-ok mondták el védőbeszédüket s hivatkoztak az enyhítő körülményekre. A bíróság ezután ítélethozatalra vonul vissza. A folyosón izgatott csoportok tárgyalják az esetleges ítéletet. — Különösen a három védőügyvédet s a nagylétai csendőröket veszi körül a hullámzó tömeg.

A vádlottak padján ülnek a cigányok. Kettő, a beteges Lakatos-Gusztí György és Rézműves György a földön fekszenek. A párnajuk a bűnjel, a batyuba kötött fehérnemű. Majd vizet kérnek. Mohón isznak a kék kancsóból. Az egyik elszunnyadt...

Kilenc óra elmult, mikor bevonul ismét a bíróság. — A bíróság bünsnek mondta ki az összes cigányokat a rablás büntetésében ezért öt cigányt, Balog-Ajтай Józsefet, a testvérét

István, Lakatos Pintye István, Rézműves Györgyöt és Lakatos Gusztáv Györgyöt köztársasági halálra, a három fiatalokot, Lakatos Józsefet, Lakatos Andrást 10-10 évi fegyházra, a fiatal de feleséges Lakatos Gusztáv pedig 5 évi fegyházra ítélte.

A cigányok mozdulatlanul hallgatják az ítéletet.

A hosszú indokolás után megkérdi Keserű elnök:

— Kivánnak kegyelemért folyamodni a Kormányzóhoz?

— Igen is, igen is! — felelték karban a cigányok.

Már éppen kiakarják vezetni a cigányokat mikor a legértelmesebb, a Pintye megszólal:

— Hát kérem, mit kaptunk mi? Az elnök megmagyarázza, hogy halálbüntetést. Pintye csak csóválja a fejét, sehogysem akarja megérteni. Lakatos-Gusztáv György hangosan sir. A két Ajtay halottsárga. A bíróság ezután kegyelmi tanácsa alakult át.

Kovács Béla, Orosz Endre, dr. Herpay Gábor, Puskás Kálmán, Szalkay András, Papp János, Sembery Miklós, U. Szabó Sándor, dr. U. Szabó Lajos, Köblös Samu, Padrah Sándor, Berencsy Gyula, Váczy József, Balogh Sándor, Mildner Béla, dr. Hadházy Zsigmond, Ujhelyi Andor, Papp Sándor, Ludány Lajos, Kiss M. József, Kállay Ignác, dr. Malatinszky József és Fried Leó.

Ezután a társ törvényhatóságok feliratait és a községi ügyeket tárgyalták: felszólalás nélkül elfogadták az állandó választmány javaslatát. Déli harangszóra véget is ért a megyegyűlés, miután a főispán a jegyzőkönyv hitelesítését e hó 16-án délelőtt 10 órára tűzte ki.

Hajdúvármegye közgyűlése

Keményen bírálták a közzelemezés ügyét — Felirnak a kormányhoz

Kedden, december 14-én tartotta teli közgyűlést Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága Szonjas Gusztáv főispán elnöke alatt. Alig 30 bizottsági tag jött be a megyéből, aminek oka nemcsak az időjárás mostoha-ságában és a közlekedési viszonyok nehézségeiben keresendő, hanem abban is, hogy — nem volt választás. Akkor bezzog behozzák a kortések a szavazóikat, még ha vasvillák hullanának is lágy hópihék helyett:

Két felszólalás hangzott el mindössze. Nagy kár, hogy oly kevés hallgatósága volt, mert ilyen kemény bírálatot a közzelemezés tarthatatlanságáról és a szénellátásról még nem igen mondtak el a nyilvánosság előtt. Le-sújtó, kemény bírálat volt ez a kormányzat tehetetlenségének, de megérdemelt és igazságos. **Ludány Miklós** nádudvari birtokos és **Pap Sándor** gazdasági egyetemi titkár felszólalása nyomán a megyegyűlés egyhangulag elhatározta az alispán indítványára, hogy felir a kormányhoz e képtelen állapotok megszüntetése végett.

Elnöki megnyitó

Tíz órakor nyitotta meg a közgyűlést Szonjas Gusztáv főispán. A szokásos üdvözlés után megemlékezett az erőszakos békéről, melyet el kellett fogadni, mert az ország élelem, pénz, fegyver és ruházat nélkül áll, csupán annyit ért el az ország, hogy a hadiállapot megszűnt és részben (igen kis részben!) visszanyertük cselekvési szabadságunkat. Ki kell jözanodni a forradalmi örületből és munkához kell látni, mert különben elvesztünk. Sajnos, a belső rend helyreállása és az építő munka lassan halad előre. Jellemző a helyzetre a sok kormányválság. Most sincs kormányunk. Igaz, hogy tárgyi okai is vannak a mostani kormányválságnak, mégis több önzetlenséggel, hazafisággal és önfegyelmelzettséggel ki lehetne kerülni az ilyen zökkenéseket. Miután soha jobban a magunk erejére utalva nem voltunk, mint most, ezért munkára, önfegyelmelzésre, összetartásra és a keresztény eszmék alapján álló józan politika követésére és támogatására hívja föl a vármegyét, melynek óriási többségét a gazda és földmunkásosztály alkotja.

Rátért azután a földbirtokreform kérdésére, melyről az alispáni jelentés emlékezett meg részletesebben. Végül rámutatott arra, hogy élni fog felügyeleti és fegyelmi jogával, de a közérdeken kívül személyi vagy más tekintetek nem fogják vezetni. Szorgalmas munkára, megértésre és összetartásra hívta föl a közgyűlés tagjait.

Ludány Miklós indítványa

Az általános tetszéssel fogadott, főispáni megnyitó után az alispáni jelentés következtet, mely részletesen beszámol a vármegye közalapotairól **Ludány Miklós** (Nádudvar) az alispáni jelentéssel kapcsolatban rámutat a közzelemezés terén uralgó, képtelen állapotokra. Nemcsak a városokban, künn a falvakon is ácsorog és zug az éhes tömeg a lisztért. Ha erélyes kézzel kezeli a kormány a közzelemezés kérdését annak idején, akkor nem lett volna most baj. Talán még most se volna késő, Csonkamagyarországon fontosabb kérdés nincs, mint a közzelemezés: ez irányítja a közrendet és a belbékét, mert az éhes gyomor szörösen lát. Sajnos, a nemzetgyűlés nem látja ugy e kérdés fontosságát, mint kellene. Ilyen sivar a közzelemezési politika *sohasem volt!* Folyton változnak a rendelkezések, kerülgetik a kérdés lényegét. Az önkéntes felajánlásról szöve re-

delet egyenesen elszomorító. Ott lehet csak önkéntesen felajánlani, ahol van mit. De azon sem csudálkozok, hogy sokan nem ajánlják fel terményeiket. Volt, aki felajánlotta és kapott 170 koronát métermázsáért, a másik nem ajánlotta fel és eladta 500-600 koronáért. Neveltséges most követelni be a cséplési eredmény 30 százalékát. Ez persze csak a gazdákra vonatkozik, de nem ám a terményüzérekre, akik pl. az árpán vagononként 60.000 koronát is kerestek. Még elszomorítóbb, hogy a földmívelési, kereskedelmi és közzelemezési miniszterek — *kisga-dapartiak voltak!* Rámutat a tengeri beszállítás visszásságaira. A szabad vásárlást betiltották mindaddig, míg a kontingenst folyton emelték. — Sok szegény eselédember, aki a tengeriből pénzel, 140-160 koronáért volt kénytelen elvesztegetni a tengeri termését, melyet az üzér most 800 koronáért láncol tovább. Mindenki nyomorog ma Csonkamagyarországon az üzérekön kívül és a nemzetgyűlés nem erre a mindennél fontosabb kérdésre irányítja figyelmét, hanem a királykérdésre, mintha bizony a királyi palást eltakarná a rettenetes nyomort, tüzelőhiányt és egyéb nyomorúságot.

Felirat a kormányhoz

Az élénk tetszéssel fogadott beszéd után **Pap Sándor** indítványozta, hogy az elhangzottak értelmében sürgős feliratot intézzenek a kormányhoz, mert itt nagy bajok lesznek. Az önkéntes terményfelajánlás nem fog célhoz vezetni, de ha van még eldugott termény, azt ki kell piszkálni rejtékből, mert az igazi munkásosztály elégedetlensége kirobbanás előtt áll. A lisztellátás nyomorúsága lehetetlenné teszi a belső rend és elégedettség megszilárdulását. Rámutat az országos szénbizottság (Rau Gottlob szabadkőműves testvér a feje!) eljárásának tarthatatlanságára is hiába irnak és sürgönyöznek a törvényhatóságok első tisztviselői a szénkormánybiztoshoz, *figyelembe se veszik őket* (Debrecen példája mutatja.) Nem kapnak szenet a malmok, ellenben olyan üzemek és testületek kapnak szenet, melyek nélkülözhetők. Ezek közül egyesek (nem páholytagok az illetők?) elsőrendű szenet kapnak, míg malmok, iskolák stb. részére olyan szenet utalnak, amivel nem lehet fűteni. Már a kiutalásakor gúnyosan mosolyognak. (Bizonyosan tudja ezt a Rau Gottlob szvk testvér gárdája.) De ha a szén árát befizették, akkor se jön szén. Ha sürgetik, megmutatják a kutató rendeletet, meg a könyvet. Igen ám, de hiába a *kiutaló rendelet, ha a kiutalt szénmennyiséget nem vezetik be a napi jegyzékbe* (Itt van hát a bibi!) Indítványozza, hogy mindeme bajokat és visszaéléseket tarják fel a kormányhoz intézendő feliratban. (Helyeslés).

Az alispán indítványozta még, hogy a feliratot sürgősen juttassák a kormányhoz a főispán útján, aki e hó 16-án a belügyminiszteriumban tartandó értekezletre hivatalosan felutazik. Elfogadták.

Az újjalakított bizottságok

Ezután újjalakították a bizottságokat. A közigazgatási bizottság tagjai lettek:

Dr. U. Szabó Lajos, Major Gyula, Ujhelyi Andor, dr. Malatinszky József, dr. Csohány András, Harsarik Géza, dr. Gaál Mihály, Veszprémy István, Orosz Endre és Balogh Sándor.

Állandó választmány tagjai lettek: Pákozdy Sándor, dr. Nábráczky Béla, dr. Czeglédy Mihály, dr. Losonezy Almos, dr. Cseke Sándor, dr. Somossy Béla, Kovács Gábor, dr.

Részletek a pécsi vörös-vigjátékból

Lovászy Márton is közéjük állott

Budapest, dec. 14. (N. St. t. j.) Megbízható értesülések szerint **Károlyi Mihály** Bukarestben tartózkodik. Ottartózkodása alatt tárgyalásokat folytat Jászi Oszkárral

Legköze-

lebb Jugoszláviába utazik további tárgyalásokra.

Kapovár, dec. 14. (Nemzeti St. tel. jel.) **Lovászy Márton**, aki jelenleg Közegen tartózkodik, Pécsre utazott, hogy tárgyaljon Linder Bélával, **Hoffmann Ottó** volt képviselővel és **Hajdu Gyulával** Vasárnap tanácskozási volt, amelyen megalakult az Egyesült Szocialista és Polgári párt. — A gyűlés **Lovászy Márton** és többek felszólalás után határozati javaslatot fogadott el, amelyben az Egyesült Szocialista és Polgári Párt örömmel üdvözlöi a trianoni béke azon rendelkezését, amely Pécsét, Baranyát, Baját Magyarországnak itéli oda-mégis kéri az antant hatalmaktól, hogy ezen területeket a szerbek mindaddig megszállva tartásáig Magyarország a rendezett viszonyok helyre nem állnak.

A kereskedelmi és iparkamara gyászja

Debreczeni Lajos kamarai alelnök halála

Gyászja van a debreceni kamarának. Ipari szakosztályának érdemes elnöke: **Debreczeni Lajos** testvére gyászba borította nemcsak családját és kiterjedt előkelő rokonságát, hanem az egész magyar iparosvilágot is mindazokat, kiknek szívükhöz van köze a magyar ipar sorsa, akik aggodalmas szívvel nézik mostani rettenetes súlyos helyzetét, s iparunk lendülésétől várják gazdasági életünk életrekelését. **Debreczeni Lajos** mintaképe volt az igazi magyar iparosnak. Fáradhatatlan szorgalommal dolgozott, készítményei néssze földön hírt, nevet szerettek cégének, a debreceni husiparnak és ezáltal az egész magyar iparosvilágnak. Folyton arra törekedett, hogy nagy szakértelmével tökéletesítse ipari termékeit, s minden sikert és eredményt áruinak kiválóságával akart elérni.

Debreczenben született 1864-ben. 1889-ben átvette a Kuczik Gábor céget s azt Kuczik Gábor utóda cég alatt mint sajátját vezette 27 éven át, majd amikor a cég „Kuczik Gábor utóda Debreczeni Lajos Hentesárugár Részvénytársaság”-gá alakult 1916-ban, ennek a vállalatnak vezető igazgatója lett. A debreceni kereskedelmi és iparkamarának régi tagja volt, majd 1911-ben az iparos szakosztály elnöké választotta s mint ilyen egyúttal a kamara alelnöki tisztét töltötte be. Tagja volt Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának, alelnöke volt a Husiparosok Országos Egyesületének, igazgatósági tagja volt a Debreceni Kölcsonös Segélyező Egyesületnek, felügyelőbizottsági tagja a Közgazdasági Bank és Váltóüzletnek. Országunk mostani válságos helyzetében, amikor nagyobb szükség van dolgozó, alkotni tudó férfiakra, **Debreczeni Lajosnak**, aki mindig csak dolgozott és mindennek jobbrafordulását csak a termelő munkától várta, elvesztése nagy csapás és veszteség.

Bakoss Tibor kiállítása

Debrecen kulturális életének immáren elismert büszkesége Bakoss Tibor. Valóban szerencséseknek mondhatjuk magunkat, hogy ő itt él közöttünk s művének a maga esodásán bájos virágait itt bontja ki mielőttünk s mi vagyunk mindig az elsők, kik abban gyönyörködhetünk. És ezuttal közönségünk is méltó mesteréhez, mert megértő szeretettel kíséri sikereit. Eventint ismétlődő kiállításait szorgalmasan látogatja és — állandóan vásárol is tőle kiállításon és azon kívül egyaránt. Most is, mikor e sorokat írjuk, a kiállított festmények nagyrésze már elkelt és a művész, hogy a műterme üresen ne maradjon, az anyagot más-más nagyrértékű darabjával pótolta.

Bakoss műterem-kiállítása már e hó 5-én megnyílt s azóta állandó látogatottságnak örvend. Mivel közönségünk őt már alaposan ismeri és a szívébe zárta, nincs szükség ismeretelésre. Azért csak egy pár nagy vonásban foglaljuk össze az ő művészetének jellemzését. Mindig is az aquarel volt az ő zsánere, de általában csaknem kizárólag ezzel foglalkozik. Kitűnő technikai és stílus érzékekkel alkalmazkodik a vízfestés anyagához és természetéhez. Így igazi mestere a vízfestés technikájának, mely tudvalevőleg más tárgyakat és eljárásokat kíván, mint az olaj technika. Távoli perspektívák helyett lehetőleg az előtérbeállítás felel meg neki s plaszticitás helyett inkább a szín és fényváltozatokat illeti a művészi ábrázolás gondolja és feladata. Mindezt mesterien találja el s oldja meg Bakos előtérbe állítva s a természet minden, egész szingazdaságában pompázó festményein. És ha megnyit is olykor távlatokat, azokat csakhamar elzárja egy-egy színekben pompázó lombsátor, vagy épületrészlet. A vízfestés technikájának illetően tulajdonosága, meg a Bakoss kedves humora teszi őt a baromfiak változatokban kifogyhatatlan festőjévé. Bármily realis megfigyelője is a természetnek, munkái megannyi rózsaszínes álomképek gyanánt hatnak a nézőre. Igazi poéta ő, aki színekkel dolgozik esengő szavak és rímek helyett, s színek álmodója. Egész seuvreje egy igazi Farbenpoesie.

A vízfestés sajátos területén belül főleg három féle technikát alkalmazott, az u. n. prima eljárást, a fedő és lemosásos technikát. — A primaeljárás nem egyenesen a legmegfelelőbb szint rakja fel; a fedőnél egyiket árnyékol, a másikkal egészben vagy részben fedve egyik eset vonással a másikkal. Mindkettőnél önálló színfoltok gyanánt érvényesül még a papírosnak fedetlenül maradt eredeti színe is, mely kiválóan jellemzi az aquarelltechnikát. A primatechnika felel meg leginkább a vízfestés természetének, mert a vízfestékek kevésbé adnak fedőszíneket; azért az utóbbi főleg a temperatechnika sajátossága. Csak hogy Bakoss a vízfestékeknek ezt a csekély fedőerejét is pompásan érzékkel és bravuros ügyességgel tudja felhasználni áttetsző finomságok játékos könnyűségű kiérettetésére de szingazdaságának is a fokozására.

A lemosásos eljárás ismét egészen a víztechnika sajátja. A nagyjából és csak a fészínekkel megfestett képét gyöngéden lemossa. Ezzel adja meg az alaptónust és csak ezután fejezi be a képet a részletek finomságainak a fölírásával. Utólérhetetlen becsület ér el ezzel kódos párazatok ábrázolásával, esti és hajnali szürkületek festésével, valamint a szobai felhőmályok "sételmességével". Természetesen szükséghez képest gyakran alkalmazza a három eljárást együttesen is. És kiegészítésként előveszi a luttollat is, amellyel a színes rajz elágyított vonalaival gazdagítja a vízfestés kifejezőerőt. Főleg színes füveket rajzol ki így s a kavargó felhők mozgását emeli ki vele. Erősen fokozza ezzel képeinek a mozgalmasságát s szinte drámai éleltséget visz beléjük.

A tanári pályáján nyugdíjba készülő mester fiatalos üdéséggel és termékenységgel dolgozik. Kész műveinek a száma sok száza rag még ma is, pedig tisztelőinek a vásárlókedve állandóan pusztú gyűjteményében. **Mitrovics.**

HIREK

Ötvenezer

Jakadó bimbó, ötvenezer életnek induló magyar gyermek megmentését vette a kezébe az amerikai segítőbizottság és magára vállalta a magyar esemétek élelmezését inséges télviz idején. Hogy megmenten egy jobb sorsra érdemes, szerencsésen nemzet számára ötvenezer életet és a szomorú jelenbe a biztató, vizsgáló jövő reménysugarát vetítse. Igaz emberhez illő, nemes magasztos gondolat! Ah, de hány gyermek marad még gondozatlan Csonkamagyarországon! Hány marad ruha nélkül, élelmezés nélkül és iskola nélkül Debrecenben! Nincs, aki ezekről gondoskodik? Nincs, aki megmozdítsa Debrecen tehetőséinek szívét és olyan társadalmi akciót indítsa a szegény gyermekek élelmezésére, amely a kölvizizmus nagyszerű hagyományainak megfelelő eredménnyel végződjék? Nincs, akinek melegen érző szíve izdsba tudja hozni a már-már megdermedt, kihűltben lévő, nemrég résztvevőn érző, hevílni tudó fajmagyar hajdu szíveket? Kell, lenne kell. — ki a sikra hdt! Tél van, inséges, borzalmas, hideg tél, — nincs idő a halogatásra. Cselekedni kell!

— **Hubert Ottó Budapest.** A közlelmezési miniszter meghívására H u b e r t Ottó városi főispán a ma reggeli vonattal Budapestre utazott. Hir szerint a főispán pénteken este érkezik vissza.

— **Dr Haendel Vilmos egyetemi tanár** előadásait az államformákról f. hó 15-én, szerdán d. u. 6-kor folytatja és 18-án, szombaton fejezi be a collegiumban.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak úgy a magunk, mint az összes rokonok nevében szívünk őszinte igaz fájdalommal tudatjuk, hogy a jóaság férj, apa, nagyapa, após, sógor és rokon **DEBRECZENI LAJOS** a Ferenc József-rend lovagja, részv. társ igazgató. A Debreceni Ipar-és Kereskedelmi Kamara alelnöke, törvényhatósági bizottsági tag stb. folyó hó 13-án, délután 6 órakor, életének 56 ik, boldog házasságának 32 ik évében váratlanul visszaadta némes lelkét teremtőjének. Egész élete övének s a köznek javára: a szeretet munkájának szakadatlan láncolata volt Szive családjá mellett a haza és anyaszentegyház ügyének előbbvitelért do'ogott. Sokaknak — minden jónak — őszinte fájdalomra hunyt el. Hü volt minálhalál s elnyerte a halhatatlanság égi koronáját s az ad a mi fájó szívünknek vigasztalást, hogy ott van, ahol az igazak örökön örökké fénylenek, mint csillagok. Temetése a református vallás szerint folyó hó 15-én, délután fél 3 órakor lesz Verbőczy-utca 8. számú gyászháztól a Várad-utcai református temetőben lévő családi sírboltban. — Debrecen, 1920 december hó 13. — Aludj beken, áldott emléked élni fog közöttünk! Özv. Debreceni Lajosné szül. Kuczik Erzsébet felesége. Dr Debreceni Lajos és felesége Kálmán Margit, Debreceni Anna és férje Magyar Dezső gyermekei, veje és menyje. Kuczik Margit és férje Mocsáry Odón neveit leánya és veje. Debreceni Ágnes, Magyar Dezsós, Mocsáry Gitta, Mocsáry Káro unokái. Özv. Csontos Olivér sz. Kuczik Julianna, Nagy Farkasné sz. Kuczik Mariska és férje Nagy Farkas, dr Sebess Dénesné sz. Kuczik Amália és férje dr Sebess Dénes családjával, özv. Kuczik Istvánné szül. Bagaméri Mária és leánya sógori, sógorai és a rokonok. — A temetést Gebauer K és Tsa temetk. int. (Kossuth-u. 2. Városház) rendezi.

— **Hirdetmény.** Közlöm a város lakosságával, hogy az 1921. évi közuti költségeloirányzat az 1890. évi I. t. c. 22. §-ában foglaltak értelmében f. évi december hó 13-tól ugyanezen hó 28-ig a városi polgármesteri hivatalban 15 napi közszemlére lesz kitéve. A fenti időtartam alatt ezen közszemlére kitétt költségeloirányzatot hivatalomban bárki megtekintheti s ellene hozzám írásban felszólalást adhat be. **Polgármester.**

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** Csütörtökön délután a város jog- és pénzügyi bizottsága ülést tart

— **Közlelmezési anket.** Csütörtökön délután a közlelmezési miniszteriumban anket lesz, melyre a közlelmezési miniszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét, így Debrecen város polgármesterét is meghívta.

A Hajdúföld Képes Naptára

karácsony előtt megjelenik. A kalendáriumi részen, előjegyzési naplón kívül gazdasági tanácsadót és tájékoztatót is foglal magában. Az irodalmi részbe a Hajdúföld minden munkatársa java-dolgozatát adja. A lefolyt év érdekesen összefoglalt története után dr KOMLOSSY IMRE főszerkesztőnk tanulmánya jön a sajtóhivatásáról. Dr BESSENYEI LAJOS a nemzeti hadseregről, PISZKAY ÁRPÁD a mezőgazdasági többtermelésről, dr MITROVICS GYULA a nemzeti műveltségéről írt tartalmas cikkeket. Dr ZÁDOR KÁROLY kedves novellája, VADROZSA, SZILÁGYI IMRE, ZIVUSKA ANDOR és más jeles poéták hangulatos versei, ifj. LISZT NÁNDOR tréfás jóvendölései és józú adomák teszik változatosá a szép kiállítású naptár tartalmát, melyet Horthy Miklós kormányzó lovasképe és zászlószenteléről felvett szép jelenet díszít.

Régi előfizetőink INGYEN KAPJÁK meg a naptárt, valamint azok az ujonnan belépők is, akik a Hajdúföldre legalább három hónapra előfizetnek. A naptár BOLTI ÁRA 25 KORONA lesz.

A naptár részére HIRDETÉSEKET jutányos áron vesz fel e hé' végéig a HAJDUFÖLD kiadóhivatala (Piac-u. 59.)

— **Vegyünk Éme-sorsjegyet!** Éhező és fázó menekült véreink nyomorát enyhíti, ha Éme-sorsjegyet vesz. **Bakoss-képet** és 99 más értékes tárgyat nyerhet 10 koronaért. — Sorsjegyek **Kontsek Kornél** üzletében és minden ébredőnél kaphatók. Huzás vasárnap, f. hó 11-én délután.

— **Anket a rendőrségen.** Tegnap délben a rendőrség I. em. 62. sz. szobájában anket volt **Saghy Lajos** rendőrfőtanácsos elnökletével, melyen megbeszéléseket folytattak a január 4. és 5-én rendezendő nagyszabású rendőrnapi vonatkozólag.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: A Kuczik Gábor utáda Debreceni Lajos Hentesárugyár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága és alkalmazottai mély megrendüléssel jelentik, hogy a vállalat nagyrabecsült igazgatósági tagja és ügyvezető igazgatója **DEBRECZENI LAJOS** ur, a Ferenc József-rend lovagja, a Kerületi Kereskedelmi és Iparkamara debreceni alelnöke, Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja stb. fára-hatatlan munkás életének 56-ik évében váratlanul elhunyt. Értékes és köztiszteltetben álló egyeneségének elvesztését nemcsak vállalatunk, hanem az egész magyar ipar mélyen gyászolja. — Debrecen, 1920 december hó 14-én. Emlékét kegyelettel őrizzük!

— **Move-bazár.** E hó 16-án a „Move”-bazár a Kaszinó (Kossuth- és Piac-u. sarok) külön bejárati sarok-teremben megnyílik. A bazár 10 napon keresztül állandóan nyitva lesz. Vásárlók naponta délelőtt 9-től 12-ig és délután 2-től 6-ig látogathatják. Akik eladásra szánt tárgyakat felajánlottak, vagy ezután felajánlani szándékoznak, 15-én a fent jelzett órákban a bazár kiállítás helyén elismervény ellenében adják át. A tárgyakon az árak e-dulával megjelölendő. Eladásra szánt tárgyakat 15-én tul is elfogadunk. Kérjük a közönséget, hogy minél nagyobb számban látogassa a bazárt s különösen hangsúlyozzuk, hogy eladásra szánt tárgyakat nemcsak tagok szállíthatnak be. A látogatóknak és vásárlóknak az ott kiállított „Move” perselyt szives figyelmébe ajánljuk. Az eladott tárgyak értéknek 10 százalékát, mint közvetítési díjat eladaskor a tárgyak tulajdonosai a „Move” kasszába a helyszínén befizetik. — **A titkár.**

— **Rendőri hírek.** Istálló-tűz. Tegnap délben Csáky János Atilla-utcai lakos istállója eddig ismeretlen okok folytán kigyuladt. A kivont tűzoltóság a katonasággal együtt a tüzet rövid időn belül lokalizálta. Lőlopás. Hudák Mihály Tiszadada községben a lovat adott el. Kiderült, hogy a lovat lopta. Itt Debrecenben a rendőrség elfogta és az eljárást ellene megindította.

— **Bélt bőr, krümes, triko és kötött keztük, fésük, illatszerek, friss gummi-árak, harisnya- és fuszeklitartók, nadrágtartók** érkeztek Vitáriusnál, Piac-utca 16.

Karácsonyfa nagy választékban Barkó Antal füszerkereskedő Meszena-utca 1. Ugyanott karácsonyi cukorkák.

Színház

Rákóczi-est a Csokonai színházban. Zsuffa-est meg hétfőn este az öreg színház, ünneplő közönséggel. A meleg otthonokból ellenséges önkény által kiűzött, fázó és éhező, vagonlakó, menekült magyar testvéreink segélyezésére fényes ünnepi estét rendezett Mikecz Gábor és az a lelkes társaság, amely a még most is élénk emlékezetünkben levő „Erdélyi lakodalmat” néhány hónappal ezelőtt bemutatta. Magyar muzsikája vezette be az előadást, majd Dancz István kuruc-dalai és dr Szilágyi Béla szavai után felejthetetlen szép látványt nyújtott a diszmagyarba öltözött hölgyek és urak tűzes és mégis méltóságteljes toborzója. Az est fénypontja kétségen kívül Winklerné Retteghy Margit beszéde volt. A festői diszmagyarba öltözött művésznő saját szerzeményét adta elő, s éreznünk kellett, hogy az elért haza, a rabságban szülylő szülőföld iránti olthatatlan szerelem, az elhagyott otthon utáni epedő vágy adja ajkára a szavakat. Igen, igen, ezt a drága nevet: Erdély, meg Kolozsvár olyan hangon mondja ki, hogy tudnunk kell, hogy ez nem színpadi rutin, hanem a mélyen érző honleányi szív legbensőbből feltörő forró sóhaj. Asszonyok, férfiak szemében megcsillant a legdrágább gyöngy és legördült arcunkon, s nem szégyeljük ezeket a könnyeket.

Szávay kis színjátékát: a Regőci kisharangot uri társaságunk műkedvelői adták elő ügyesen. A városi dalegylet énekét, a magyarok imádságát állva hallgatta meg az ünneplő közönség.

Az előadást kedden este megismélték.

A színházak és mozgószínházak közleményei.

Mária del Carmén. A Magyar színház rendkívül nagy sikerű zenés drámáját mutatja be Szerda C) bérletben a Csokonai színház. Utassy Ida, Banhidy László és Szendrői József a főszerepeket. Torma Zsiga éneklő a darabban előforduló szóló számokat, Kúszter Irén pedig táncol a II. felvonásban.

Karácsony apó lesz a Csokonai színház gyermekdarabja folyó hó 24-én d. n. A látványos mesejátékot Egyed Lenke írta. A darabban előforduló gyermekballethez 6-10 éves kis leányok és fiúk jelentkezzenek a színházi irodában.

Férj, feleség és a harmadik tragikomédia 5 felvonásban, ma utoljára az Apollóban. Előadások 6 és 7-kor.

Az Éjszeli vihar dráma 4 felvonásban bemutatja ma utoljára az Uránia. Előadások 6 és 7-kor.

Számolópapír

11-21 cm nagyság 500 drb 30 K 05-14 cm nagyság 500 drb 20 K

a Magy. Nemz. Könyv- és Lapkiadó-Vállalatnál

PIACZ-UTCZA 59

Román és vegyes lebélyegzésű pénzt legdrágábban vesz **Simon György** Debreczen, Kossuth-utca 11.

Valutaárfolyamok

Budapest, dec. 13. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti tőzsdén a mai napon magánforgalomban a következő árfolyamokat jegyezték: Napoleon 1765-45, font 2085-87, dollár 598-616, leva 660-85, frank 3600-25, márka 830-38, lira 2075-95, Bécs 95-96, rubel 328-21, lei 795-868, sokol 692-699, svájc frank 92, korona dinár 1480-90, francia dinár 1480-1460.

Zürich, dec. 14. A mai napon a magyar koronát 130-al jegyezték.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

Szabó János

uri szabosága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

DOLLÁRT és mindenféle idegen pénzt, román és vegyeslebélyegzésű bankjegyeket legdrágábban vásárol **Rankai** bankirodája Debreczen Dógenfeld-tér 6. (Kenyérpiacz.) TELEFON 209.

Gazdák figyelmébe.

Közlelmezési miniszter ur 31907 számú távirati rendelete alapján saját érdekében felhívjuk azokat, akik adógabonájukat még nem szállították le, hogy beszállítási kötelezettségüknek most már haladéktalanul tegyenek eleget, mert a mulasztókkal szemben a vonatkozó rendeletben meghatározott megtorló eljárás fog foganatba vétetni.

Debreczen, 1920. december 14.

Közlelmezési ügyosztály.

SESTAKERTBEN

900 négyzetögl künő természetű gyümölcsös, körül lugassal és nádas pajtával eladó, Dezső László irodája Maróthy-u. 19.

Árverési hirdetés

A hajdusámsoni legelő birtokosság 4.0 hold vadász területe december 24-én, délután 3 órakor a község-házánál nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Karácsonyi ajándékul

hasznos dolgokat, fehérneműt, zsebkendőt, harisnyát, flanelt, zefírt, valódi szépségi lenvásznot és valódi Schroll-féle siffont stb. vásároljon

Kardos László

vásznon, fehérnemű és kelengye üzletében DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 9. Telefon 113.

APRÓ HIRDETÉSEK

Debreczeni Gazdák

Bankja Részvénytársaság, Kossuth-u. 17. Köcsönök-folyósi házakra, földekre és értékpapírokra Betéteket elfogad a bank után kamatot ad. Értékpapírokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safé deposit) páncélszekereket. Takarekpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

Koros Sándor

Értékpapír- és pénzügyi ügyintéző

Eladó

egy Sauer gyártmányú 16-os kakasos fegyver. Homok-utca 71

Keresek

egy használt százados merleget megvetésre Kiss Pál H. Tetőten

Tuskófa

elsőrendű száraz kapható Vörösmarty-utca 21.

Riakancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal lapunk kiadóhivatalában

Aranyért

fizetek grammjéért 120 koronáig e hét végéig Hrámer Arany Bika bérház

MOVE

gazdasági hivatal sürgősen keres kettő darab újval is fűthető j) állapotban levő nagy Meidinger kályhát Sas utca 4 Move Titkárság.

Ólcsó ALMAVÁSÁR

Simonffy-utca 11 szám alatti pinczében tisztaháti fajalma arany pármin és kenézi nagyban és kicsinyben, ezenkívül künő lekvár és elsőrendű aszalvány eladó; naponta reggel 8-tól este 6-ig.

TÜZIFÁT

keresek vagonfételben, a fa jó száraz legyen. Ajánlatot a kiadóhivatal továbbít

RONGYOT

mosottat, keresek megvetésre, 20-25 kilót n piáron. Cim a kiadóban.

Aranyat

mindenféle ezüstöt, brilliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2. szám I. emelet

Ólcsó ház

mélyen lezállított árértékelés miatt sürgősen eladó Csapóker, Apponyi utca 40. Azonnal beköltözhető.

Kováry és Altmann

szőlők, piac 42. Pannónia épület. Számlányok szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan közzétesnek.

TAKARITÓMŰ

pár napi munkára felvételt. Cim a kiadóban

MAKULATURA

50 kilogramos tételben eladó a kiadóhivatalban

Forgács István

művész Bádópus-u

KERESEK

egy kisasszonyt, ki irodai teendőket, úgymint gyorsírás, gépirás és magyarnemű levelezésben járatos. Cim: Trócsányi Emil, Hunyadi-utca 13

TROPAPÍR

fehér irodai és fogalmi eredeti csomagokban kapható lapunk kiadóhivatalban.

Irodaszolgálat

keres a Menekültügyi kiadóságot. Jelentkezhetni délelőtt 10-11 óra nival helyiségben Simonffy-utca 1-C.

Parfümök,

Szappanok, Salétromsó, Vasörök, Rum, Likőr, essenciák, Patkánymérgek. Kaphatók Jósza és J na drogeriájában.

Ha ólcsón

akar értékes karácsonyi AJÁNDÉKOT venni, forduljon a Pászter ügykezelő Tiszalök. Hol csaknem ingyen kaphat egy igen jókarban levő koncert zongorát. — Ne tévesszen mert elkészít! Szerda kivételével mindennap van vonat.

ELVESZETT

egy máv. arcképes igazolvány a Kontsek fűszerüzlete előtt. Kéretik a megtaláló a kiadóban leadni

TELJESEN

uj amerikai egyes lószerszám, 2 rend férfiruha magas termetre eladó Hatvan-utca 13., emelet.

Galyfa-árverés.

December hó 16-ától (csütörtöktől) kezdődőleg a fancikai erdőben folytatólagos galyfa-árverés tartatik.

Találkozás 16-án (csütörtökön) reggel 9 órakor a nagycseréi iskolával áteltenben levő 7-ik őrháznál. Erdőhivatal.

Kitünő minőségű

KALAPOR

Reklám ár! 375 kor.

Csak Karácsonyig!

HERMANN NÁNDOR és TÁRSA

Piacz-utca 10. Birkával szemben.

MEGHÍVÓ.

A Debreceni Háztulajdonosok Egyesület a fo yo hó 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor évi rendes közgyűlést a Debreceni Gazdák Bankja nagy tanácskozó termében tartja, melyre az összes tagok ezennel meghivatnak.

Tisztelettel:

Suhajda Béla, elnök.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki jelentés.
2. 1918 és 1919 évi zárszámadás előterjesztése.
3. A költségelirányzat előterjesztése.
4. Választmányi javaslata a tagsági díjakra vonatkozólag.
5. Az alapszabály 3. §. a) pontjának módosítása.
6. Az elnök és társelnök, valamint választmányi tagok, számvizsgálók, jogtanácsos megválasztása.
7. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.